

Tört Én etek

II.

A Madacska tragédiája

Dobák Balázs Gábor

Előszó

A történet – az első részhez hasonlóan – *a fantázia szüleménye*, viszont a helyszín és a szereplők közül néhány a valóságban is létezett, illetve létezik ma is. Mindazonáltal, a helyszíneken található egyes épületek kora, valamint néhány szereplő jellemzői és tettei, a kitalált eseményekhez igazodtak, formálódtak. Sőt, néha meggesett, hogy teljesen eltűntek az eredeti építmények, tulajdonságok, helyet adva a képzeletbeli, új objektumoknak, személyiség jegyeknek. Ezért úgy éreztem, nem lenne helyes ezeket a szereplőket a valódi nevükön szólítani, kivéve néhány olyan mellékszereplőt, akikről kizárólag a források¹ alapján emlékeztem meg.

„Az idő eljár, senkire nem vár...”

Szeretem az anyaggá sűrűsödött világokat. Az összes szépségükkel és hibáikkal együtt. Rendkívül érdekes, de legalább annyira fáradtságos, sőt gyakran fájdalmas eljutni bennük az *út* végére. Mikor sikerült kipukkasztani saját kis világom buborékját, nem elégedtem meg ennyivel; belekukkantottam másokéba is. És természetesen sikerült újfent csapdába esnem itt-ott... Azóta meg sem tudom számolni, hogy hányszor jöttem le különböző formákban. Ebben a földi teremtésben is oly sok történetnek lehettem tanúja, hogy némelyiknek akarva-akaratlanul is aktív szereplőjévé váltam. Sőt, alkalmanként a Sors kezéből kicsent fonálból sikeresen új mintákat is szőhettem. Most ezek közül mesélek el (illetve folytatok) egyet...

¹ Csak egy keretet hoztam létre a „felvilágosodás” korának, hangulatának megfelelően. Továbbra sem történelmi regényt tartanak a kezükben...

I.

„Az ókori Egyiptomban a macskákat isteni lénynek tekintették. Ha egy család macskája elpusztult, az egész háznép leborotválta a szemöldökét a gyász jeléül...”

Rémes volt! Nem mondom, egy döglött macska még frissen sem szép látvány, ezt pedig már néhány hete aszalta a nap, áztatta az eső. De talán pont így illett bele igazán a környezetébe. A málló, mohos sírkövek, amelyek körülvettek, szintén megtapasztalták az időjárás viszontagságait, igaz, már jóval régebb óta. Az oszladozó kandúr teste, így az ezer-nyolcszáz-tizenhárom esztendő szeptemberének egyik éjjelén, a telihold ragyogásában, különösen félelmetes volt. A nem oly rég még selymes tapintású, fekete bunda mostanra már alaposan megkopott. A szőr-bőr foszlányok alól ezüstösen villant elő az immár néma fogsor. Összeszorított állkapcsai vörös szőrslalakokat őriztek makacsul még halálában is. A csillagok pironkodó fényét nyom nélkül nyelte el az üres szemgödörben ülő vádló sötétség. Szegénykéim úgy pislogtak szégyenükben, mintha csak ők tehettek volna a szerencsétlen állat haláláról. Bizony, jó páran még el is bújtak ijedtükben a fáradtan bóklászó felhőkisasszonyok rongyos szoknyái mögé.

A kastély melletti porta rusnya, rozsdás bakmacskája lustán nyújtózkodott egyet. Meghemperedett a nyár végi forróságtól szikkadt fűben, majd kényelmesen odasétált a legyőzött ellenség maradványaihoz, és leült. Komótosan megnyalta a mancsát, majd párszor végigsimított a fején, a füle tövétől (ahonnan egyébként egy kisebb tincs hiányzott) az orra hegyéig. Közben mintegy véletlenül, oda-odapislantott a hajdani riválisra. Az elmúlt hetek során szinte minden este ellátogatott a küzdelem színhelyére, mert valami folyamatosan piszkálta.

Még az ő egyszerű macskaeszébe sem fért bele, hogy miért támadt neki Csipás. Hiszen eddig, éveken át, minden egyes alkalommal elfutott előle, soha sem bocsájtkozott vele harcba. Sőt még védekezni sem próbált, csak gyáván elmenekült. És mindezek után, egyszer csak lesből rátámad, miközben pontosan tudja, hogy esélye sem lehet a majd dupla akkora ellenféllel szemben?! Megrázkódott, majd mielőtt elindult volna vadászni – saját magát megnyugtató – felcsapta a farkát és fürgén elvégezte a dolgát a lassan enyészdő porhüvely mellett.

Szívesen fenéken billentetem volna ezt a (szomszéd gyerekek által teljesen indokolatlanul „Cirmos”-nak becézett) állatot, de visszatartott valami. Én ugyanis tudtam róla azt, amit még ő sem sejtett saját magáról. Tudniillik, hogy ő csak egy eszköz volt egy nálánál sokkal nagyobb szabású terv végrehajtásában. Úgy is mondhatnánk, hogy ő volt az a kalapács, amivel össze lehetett (és kellett) törni egy fogoly ketrecét...

Hogy az előbbieket értelmet nyerhessenek, most kénytelenek vagyunk visszatekerni az idő kerekét a nagyjából egy esztendővel ezelőtti hajnali jelenethez a kis mindenek fiú szobájában. Nos, ha jól emlékszem, annak idején ott hagytuk félbe, hogy:

Csipás mérgesen fújt Miskére, illetve a hátán „csimpaszkodó” szürke árnyra. De hiába borzolta magát, hiába nyávogott keservesen, ez „Júliát” cseppet sem zavarta. Mi több, igazából észre sem vette. A fiú dühébe kapaszkodva egyre mélyebbre és mélyebbre fúrta magát, míg végül szinte teljesen elmerült Miske testében, elméjében. A kisfiú úgy érezte, mintha ködszerű penész lepte volna be a gondolatait. Nem bírta a haragjával, még a feje is belefájdult. Hirtelen az ajtóhoz ugrott, feltépte, majd az eleddig a sarokban sziszegő kandúrt a farkánál fogva kihajította

a folyosóra. A megrémült állat, mihelyt talajt fogott, azonnal elrohant, és az első (a hajnali szellőztetés során kinyitott) ablakon át kiugrott az épületből. De nem szaladt messzire. Egy közeli levendulabokor mellett leült, és a farkával ide-oda csapkodott mérgében. *Elkapkodtam! Ismét... – bosszankodott. – Pontosan tudom, mikor kell majd közbelépnem, erre megint mit csinálok?! Türelem! Türelem... Jól van, megyek és szerzek egy kis harapnivalót inkább...*

Lelle csak arra figyelt fel, hogy valaki elfut a háta mögött, és eltűnik fűvészkert növényei közt. A hajnali félhomályban még akkor is nehéz lett volna felismernie a mindenes fiút, ha nem lett volna születésétől kezdve eleve kissé rövidlátó. Így viszont csak hunyorogva, szemét erőltetve kuksolhatta Miske hült helyét. Szabad keze nem lévén, bosszúsan rántott egyet a vállán, majd a kötényéből tovább hintette a kukoricát a tyúkoknak. A kislány feladata volt a baromfiudvar rendben tartása és népének etetése. Egyszerre volt köztük teljhatalmú uralkodó és a legalantasabb munkát végző szolga. Bizony, a ganajozástól a levesbe való csirke kiválasztásáig, órá volt itt bízva minden. Reggelente általában ott kotnyeleskedett körülötte a szobalány kis fekete cicája is. A macska ilyenkor addig törleszkedett, addig sündörgött dorombolva a lábainál, amíg az aprójószágok királynőjének szíve végül megesett rajta, és hozott neki néhány falatot a konyhából. Éppen úgy, ahogy ma reggel is...

Csipás természetesen nem tudott kibújni a bőréből, jobban mondva a bundájából. Életének túlnyomó részében ízig-vérig macskaként gondolkodott és viselkedett. Az a helyzet, hogy ha akarta sem tudta volna másképp csinálni. Ugyanis az a test amit használatra kapunk (mindannyian) rengeteg mindent

meghatároz. Az alapvető ösztönök (is) mélyen bele vannak kódolva. Neki például hiába volt előző életében a kedvenc étele a mazsolás kalács, macskabőrben még csak rá sem bírt volna nézni. Nem így a kolbászvégre, amit Lellétől kapott az imént, és aminek szétfolyt zsírját még most is nyalogatta a pofájáról. Jelenlegi állapotában eszébe sem jutott a kifinomult francia konyha, melyet annakidején sokkal jobban kedvelt, mint egykori szülővárosa poroszos ételeit. Ám amikor jelenlegi, fényes szőrű testének szükségletei nem foglalták le teljesen, akkor többnyire nyomban „felébredt” és *Novalis*² újra emlékezett. Újra tisztán látta maga előtt a feladatát, melynek furcsamódon a legnehezebb része a várakozás volt. Csak várni és várni hónapokon, éveken át a megfelelő pillanatra. Ilyenkor általában kedvenc versének néhány sorát felidézve vigasztalódott: „...*Most már tudom, mikor lesz az utolsó reggel - mikor nem űzi el többet a fény az Éjt s a szerelmet - mikor lesz örök, mikor lesz egyetlen végtelen Álom a szender...*”³

Talán még emlékszünk rá, amikor Miske parókiába szaladásától a fiú érzelmi védelmének kiépítéséig, szó szerint kiestem az anyagi világ hétköznapijaiból. Ezért annak a pár hétnek az eseményeiről csak valamivel később, és javarészt a fekete kandúr „beszámolója” alapján értesültem:

Csipással (helyesebben a macskarába bújt *Novalis*-szal), egy kora őszi éjszakán sikerült végül összebarátkoznom. Meglehetősen levert hangulatban kullogott a kerítés mellett, így amikor

² Friedrich Leopold von Hardenberg írói álneve. Miután eredetileg is álnév, ezért ebben az esetben feleslegesnek ítéltém másikat adni a figurának...

³ Novalis: Himnuszok az éjszakához – részlet (Rónay György fordítása)

a törzshelyemül választott egyszarvú szobor alá ért, először nem is vett észre. Pedig elég gyakran vezetett el az útja a közelemben, és eddig még egyszer sem mulasztotta el kinyilvánítani, hogy pontosan tisztában van a jelenlétemmel. Most viszont éreztem, végre eljött a megfelelő pillanat. Úgy döntöttem, épp ideje megkísérelnem a gondosan felépített mentális burkának áttörését, de legalábbis megpróbálni némi rést ütni rajta.

Óvatosan fölé szálltam, és finoman megérintettem a sziklakeménységű, éjfekete „gondolat falat”. Először csak felpuhult, elvékonyodott ahol „hozzáértem”, majd szép lassan egyre világosabb lett, szinte áttetszővé vált. Igaz, elég nagy energiát kellett összpontosítanom, de végül sikerült átjutnom. Arra azért vigyáztam, hogy a blokk rajtam kívül mindenki mást ugyanúgy távol tartson, mint eddig. Mikor teljesen feloldódott, végre felárult előttem a kandúr minden korábbi élete itt a Földön (is)...

Hanga befejezte a család reggeli maradékának eltakarítását, majd elindult megkeresni a macskáját. Tegnap éjjel látta őt utoljára, amikor otthagya Miske szobájában, és már kezdett aggódni érte. A tyúkszemű⁴ leány ugyan említette, hogy hajnalban a baromfiudvarban kuncsorgott nála némi betevőért, de utána megint eltűnt szem elől. A kis szolgáló, ahogy a kertben Csipás nyomait fürkészte, egyszer csak diszkrét köhintést hallott a háta mögött. Majdnem bepisilt ijedtében, úgy el volt merülve a nyomolvasásban, de mire megfordult már valamennyire sikerült összeszednie magát. A tiszteletes (akit Miske kora reggeli, furcsa viselkedése nem hagyott nyugton) érkezett látogatóba.

⁴ Rövidlátó (tájnyelv)

– Na, te lány eridj, aztán jelents be az uraságnak, hátha lesz rám egy lélegzetnyi ideje! – mosolygott kedvesen Hangára az idős ember, és a ház felé intett. Amíg a leány beszaladt, ő ráérősen bandukolt utána a kavicsos ösvényen. A szobor mellé érve azonban megtorpant. Hosszasan vizslatta a kővé dermedt nőalakot, aki a kezét a feje fölé tartva nézett a távolba. Vizslatta, de nem úgy, mint eddig, hiszen számtalanszor látta már, hanem valami meghatározhatatlan, furcsa előérzettel...

– Erős vár a mi Istenünk! – üdvözölte Podorlay báró a dolgozószobába lépő tiszteletest. – Miben lehetek szolgálatára? Bojta lelkésznek egyelőre még fogalma sem volt, miként kezdjen bele a mondókájába, hogy's miképp is írja körül Miskével kapcsolatos különös megérzéseit. Esze szerint nem bonyolította volna ezzel az életét, hiszen az ilyen megszállás gyanús esetek általában a katolikus egyház tevékenységi körébe tartoztak, de a szíve mást parancsolt neki. Így aztán cirkalmas körmondatokkal lassan közelítve e rendkívül kényes témához, végül csak kibökte a gyanúját, miszerint „*Miske viselkedése valamilyen természetfeletti befolyásoltság egyes jeleit mutatja*”. Ha eszébe jutott a palaszürke arc, vagy az emésztő harag, amit a fiú tekintetében látott, akkor valójában démoni megszállástól tartott, de ezt nem akarta kimondani, sőt még rágondolni sem...

A báró meghökkent. Mert igaz ugyan, hogy az evangélikusok körében szinte soha nem gyakorolták a házáldás vagy közismertebb kifejezéssel házszentelés hagyományát, ám első feleségének halála után ő mégis ragaszkodott hozzá. Épp ezért vízkeresztkor a tiszteletes helyett az atyát hívta a kastélyba, és

végigcsinálta a háznéppel együtt a szertartást⁵, amelynek elvileg védenie kellett a helyet és az itt lakókat. A báró elkomorult: „Hát hiába való lett volna a sok énekszó, a szentírás sorainak felolvasása Jézus megkereszteléséről⁶ és a kánai menyegzőről⁷? Haszontalan volt a sok könyörgés és a szenteltvíz⁸ szét-hintése a kastély összes használatban lévő helyiségében? A bejárat fölé krétával rajzolt feliratról⁹ már nem is beszélve?! Az nem lehet!” Azon melegében elszalajtott a papért az Iklad felé vezető út kanyarulatában épült napsárga templomhoz. Túl sokáig nem kellett várniuk, mert a (katolikus gyülekezet jóvoltából állított hajléka istennek, valamint a mellé épített) plébánia csupán kétszáz méterre volt a kastélytól. Miután András atyát is részletesen tájékoztatták az ügyről, hívták a kis mindenes fiút. Természetesen eszükbe sem jutott, hogy az exorcizmus¹⁰ meglehetősen bonyolult és nagy körültekintést igénylő rítusait ők hajtsák végre a szerencsétlenül. Ez ugyanis több szempontból sem lett volna lehetséges ilyen rövid idő alatt. Először is a környéken nem volt olyan képesítéssel rendelkező személy, aki egy ilyen szertartást (mely az egyik legszigorúbb és legszervezettebb eljárások közé tartozik) levezethetett volna. Ráadásul a püspök engedélye is elengedhetetlen volt hozzá, nem beszélve

⁵ A protestáns puritanizmus hátat fordított az ehhez hasonló szokásoknak, de a nép körében azért volt és van kivétel. (lásd Bálint Sándor – Karácsony, Húsvét, Pünkösöd című könyvének Vízkereszt fejezetét) A lakóházak megszentelésének leggyakoribb alkalmá a vízkereszt. Ekkor a katolikus pap végigjárta a falut, hogy megáldja a hajlékot, meghintve szenteltvízzel a lakóházakat, esetleg az istállót, ólat is.

⁶ Máté 3,13-17

⁷ János 2,1-11

⁸ Az atya megáldja a sót, majd szentelő imádság közben elegyíti a vízzel.

⁹ CMB - Christus Mansionem Benedicat (Krisztus áldja meg ezt a hajlékot) népiesen: Gáspár (Caspar), Menyhért, Boldizsár

¹⁰ Ördögűzés: démonok vagy más gonoszok tartott szellemlények - megszállottak hitt emberből vagy helyről való - eltávolításának gyakorlata.

arról, hogy csak igen alapos orvosi vizsgálat után szabadott belekezdeni. Épp ezért óvatosságból csupán elmondtak egy közös imát Miskével, majd szenteltvíz próbát végeztek. De hasztalan imádkoztak, hintették a fiút a szenteltvízzel, nem történt semmi! Nem kezdett idegen nyelveken beszélni, és nem mutatkozott nála semmiféle emberfeletti képesség. Sőt, a leg-halványabb jel sem utalt bármiféle viszolygásra vagy iszonyra a különböző műveletektől, pedig a végén még egy kortyot is megittak vele az áldott vízből. Igazából már a hajnali harag nyomai sem látszottak rajta. Mindössze annyit értek el, hogy egyre nagyobb értetlenség ült ki a gyermek arcára...

Én a magam részéről teljesen biztos voltam benne, hogy eredménytelenül zárulnak a kísérletek. Tényleg furcsa lett volna, ha „Júlia” bármilyen módon reagál, mivel ő se ördög, se démon, se gonosz szellem nem volt. (Tegyük gyorsan hozzá: most még...) Egyszerűen csak eltévedt, itt ragadt ebben az anyagi szférában, ebben az idősíkban. Persze, ha a hozzá hasonló utat tévesztők elég sokáig így maradnak, akkor egy idő után felettébb különös dolgok történhetnek velük...

Délután Károly báró, Fábiánnal karöltve szemlét tartott az építkezésen. A sörfőzőmesterré avanszált házitanító lelkesedése (a váltás óta eltelt jó néhány hét kemény munkája ellenére) töretlen maradt. Legalábbis egyelőre úgy tűnt. A közel száz esztendőös serfőzőház¹¹ felújítása a végéhez közeledett, a helyi iparosok nagy öröme. Már mint az ácsok, kőművesek, üvegesek, és egyéb mesteremberek magának a felújításnak és termé-

¹¹ A sörfőzés munkálataihoz kialakított épület, mely két fő részből: a szaladházból és a sernevelőházból állt.

szetesen az ezzel járó plusz jövedelemnek örültek, nem pedig annak, hogy nemsokára befejeződik a munka. A kőfundamentumot és a rajta álló téglafalakat Fábíán jórészt meghagyatta, csak a hibás részeket rakatta újra. Az igencsak megviselt állapotú tetőszerkezetet és az ennek köszönhetően végletekig elkorhadt famennyezetet viszont kénytelen volt teljesen mértékben lecseréltetni. Az egyes helyiségek közötti kitört ablakokat pedig újra kellett üvegeztetnie. A szaladház árpa előkészítő szobájában már a helyére került a vadonatúj költőbocskó¹², és a kúttól közvetlenül idevezető csatorna végére a favályú. Az a ferde nagydeszka, amire a segédek később a víztől megduzzadt szemes életet hordják, még az asztalos műhelyében várakozott együtt a falapátokkal, amelyekkel a nedves költés¹³ közben forgatják majd a csírázó gabonát. A szaladszárító szoba búbos kemencéjét épp most rakta a kályhás, itt fogják a megfelelő mértékben kicsírázott nedves árpaszemeket megszáritani, majd az emelvényre felpakolva még tovább aszalni. Az egykori tanító tervei szerint a száraz költésből néhány kádnyit esetenként meg is fognak pörkölni, így színezve a leendő folyékony kenyeret. Valamint, ha az igazi nagyüzem már beindult, akkor a megrostált aszúszaladról¹⁴ eltávolított csírával hizlalhatják a majorság malacait. Ennek okán sebtében ki is bővítették a szomszédos sertéstelepet. A már megszáritott, és egy éjszakára – a héj puhítása végett – még egyszer belocsolt szaladot a továbbiakban meg is kell majd darálni. Ennek érdekében az uradalom szélén álló malmot is muszáj volt némileg helyre pofozni, bár közel sem olyan mértékben, mint a serfőzőt.

¹² Az árpa áztatásához használt áztató fakád.

¹³ Az árpa csíráztatása. Ha világos (fehér) sört akarnak főzni, akkor nyáron a szabadban, árnyékos helyen végzik.

¹⁴ Mai nevén maláta.

A Galga patak mellé épült vízimalom már bő három emberöltő óta szolgálta a bárói családot. A folyamatos használat miatt – változó elánnal ugyan, de – a karbantartásra is igyekeztek odafigyelni. Így hát az épület egyes (a munkához közvetlenül nem szükséges) részeit leszámítva, maguk a belső szerkezetek, mozgó alkatrészek (az őrlőmű, a szita valamint az áttételek) jó állapotban voltak, kifogástalanul működtek. Egyetlen kivétel a vízikerek volt, amelyet már erősen megviseltek az elmúlt évtizedek viszontagságai. Ugyan Károly báró öregapja az egyik nagyobb áradás pusztítása után kicseréltette, de azóta megint csak elég sok víz folyt le a Galgán... Szerencsére néhány nappal ezelőtt sikerült ezt is megoldani. Azóta pedig az újsütetű serfőzőmester rászokott, hogy esténként, a napi munka után, kijárjon a malomárokhoz. Lefekvés előtt kicsit nézelődni, figyelni a patakot, amint fáradhatatlanul hajtja a vadonatúj malomkereket. Szemlélődés közben, saját szórakoztatására, egy maga szerezte, butácska dalt is dudorászott az orra alatt:

*Csorog a Galga, andalog,
malomárokból felzubog.
Vízkeréket vígan forgat,
őrlő követ halkán morgat.*

*Nem vagyok én már tanító,
nem perelhet így a bíró.
Nem kell járnom a tilosban,
Sert nevelek a majorban.*

*A hordókat jól megtöltöm,
a sok pénzt meg mind elköltöm!
Nem szakadok már az ágról,
úr leszek én a javából!*

Hát lássuk be, nem volt egy Petőfi az bizonyos (aki egyébként majd ezen események után tíz esztendővel fog csak megszületni), de szerencséjére (és mindenki máséra is) mindössze egy maroknyi szúnyog, néhány rájuk vadászó szitakötő, no meg egy prédára leső varangy hallgathatta csak végig ezt a kivételes remekművet. Úgy tűnt, hogy a béka egyáltalán nem örül a rögtönzött előadásnak. Sőt, mintha egyenesen sokkot kapott volna tőle! Valószínűleg azt is elfelejtette, miért ül a patak parton. Szó szerint lefagyott, és az orrán landoló miniatűr, szúnyogvadász helikopterrel se törődött. Egyébként (mint a szó szerinti idézet is mutatja), én sem úsztam meg. Ez a távrolól sem slágergyanús szösszenet kitorölhetetlenül égett bele az „agyamba”! Kell nekem mindig, mindenhol ott lennem...

Az angol- és egyben konyhakert, valamint a szénás pajta között lévő serfőzőház másik felének rendbetétele, pont ugyanaznap készült el, mint a kerékcseré a malomban. A volt tanító büszkén vezette körbe a bárót a sernevelő tágas helyiségében is. A bejárat mellett közvetlenül a nevelőbocska¹⁵ állt, melynek aljába már bekészítették a szalmát, hogy ha a segédek visszaérnek a malomból, akkor a megdarált szaladot azonnal bele tudják önteni. Fábián hatalmas lelkesedéssel magyarázta az úrnak a hamarosan itt végzendő munkafázisokat. Károly báró szívesen hallgatta, mert ugyan teljes mértékben tisztában volt az egyes lépésekkel, de úgy érezte, ezzel is segíthet a pernahajdernek túllépni a múltbéli hibákon.

– Ahhoz, hogy ebből cefre legyen, még össze kell keverni hideg vízzel, majd a katlanból merített forró vízzel és egy kicsit

¹⁵ Cefrőzőkád

pihenni hagyni – fejtegette (szinte levegőt sem véve) az ifjú serfőzőmester. – Utána átszűrjük a főzőüstbe és tisztára főzzük. A megmaradt részt újra felengedjük, kiáztatjuk, majd szűrjük és főzzük. Ezt a folyamatot¹⁶ akár többször is megismételjük, ha szükséges. A végén a törkölyt¹⁷ a malacoknak adhatjuk, vagy pálinkát is készíthetünk belőle.

Közben végigsétáltak a rézüstös serfőzőkemence, a hevítő teknők, eresztő vályúk, merítők, hordók, dézsák, komlófőző üst, komlószűrő kas és a többi hasznos holmi mellett.

– A viricset¹⁸ összefőzzük a leszűrt komló levével... – folytatta a beszámolót a fiatalember, majd hirtelen olyat csapott a homlokára, hogy szinte még a bárónak is fáj. – Hát kis híján nem elfelejtettem a lényeket!? Szóval, közben feltesszük a sós vízzel belocsolt komlót forralni, majd a fűzfavesszőből font kason keresztül leszűrjük. Na, most jön az, hogy a komlólevet összefőzzük a sörlével és az eresztő vályún átfolyatjuk a sörhűtő kádba, ahol az egyik segéd folyamatosan kavarva, óvatosan hűti a levét¹⁹. A kihűlt lébe beleteszem az új seprőt²⁰ és néhány napig hagyom, hogy tegye a dolgát. Ha a főerjedés befejeződött, a kason keresztül ismét leszűrjük a serlét, majd a hordókba töltjük. A hordók pedig mehetnek a pincébe utóerjedésre, érésre.

– Árpa lesz bőven, mert eleget vetettünk tavaly – biztosította őt Podorlay Károly. – De komlót honnét szerzünk?

– Ne aggódjon uram! – sietett a bárót megnyugtatni Fábrián. – Már körbejártam a határt, és a patak melletti lápos területen rengeteg vadkomlót találtam. Azzal és a bagi komlóskert

¹⁶ Ezt a második és az esetleges további neveléseket másolásnak nevezik.

¹⁷ Az utolsó szűrés után a nevelőbocskában maradt rész.

¹⁸ A másolás során keletkezett edeskes lé, mai nevén sörlé.

¹⁹ Akkoriban még a léhűtők is dolgoztak...

²⁰ Kelesztő vagy élesztő, ami az előző erjesztés maradéka, ebből tesznek félre egy vagy több adagot. Néhol malátának is nevezik.

termésével megleszünk egy jó darabig. Engedelmével még lenne valami: a pálinkafőző üstnek külön helyiséget alakíttatnék ki, illetve a kisebbik raktárba átrakatnám a cefrés hordókat.

Az úr erre már nem szólt semmit, csak bólintott, de a szemle végeztével, az orra alatt elégedetten somolyogva indult el hazafelé ...